

bolje upotrebljavati oblik *crpsti* nego *crpiti*. Pogrešan oblik *crpjela*, koji je upotrijebio novinar, simptom je jedne jezične pojave. On pokazuje da je u autorovu jezičnom osjećanju poljuljan sistem toga glagola.

Pravilan oblik *crpsti*, *crpem*, *crpao*, *crpla* ide u I vrstu, među takozvane korjenite glagole. Kod njih se nastavci domeću izravno na korijen. U toj se vrsti nalaze sve glagoli naslijedeni iz prastarih vremena. Ali danas je to neproduktivna vrsta. Danas više ne može nastati nijedan glagol koji bi oblike pravio po toj vrsti, tj. pribijanjem nastavka neposredno uz korijen; takav je način glagolske promjene zastario i nestao iz jezičnog osjećaja suvremenoga čovjeka. Zato ta vrsta i ne dobiva prinova, nego se u njoj nalaze samo oni glagoli koje smo u njoj naslijedili. I zato se omjer tih glagola prema glagolima ostalih, produktivnih vrsta, koje neprestano dobivaju prinove, sve više mijenja na štetu prve vrste: glagoli ostalih vrsta bivaju sve pretežniji. Glagoli I vrste se osjećaju osamljeni, napušteni, pa sve polako, jedan po jedan, osobito oni manje upotrebljavani, napuštaju svoju izvornu vrstu i, primajući osnovni nastavak, prilagodeju se živim vrstama.

To je već davno učinio glagol *pljeti*, *plijeusti*, *plijevem*, *pljeo*. U takvom obliku danas nam zvuči sasvim staromodno prema modernom *plijeuiti*, *plijevim*, *pljevio*. Isto je to, također davno, učinio i glagol *živiti*, *živem*, koji se gotovo svuda osim u nekim narodnim govorima modernizirao uzevši osnovni nastavak *-je-* (imaju ga glagoli koji označuju stanje) i prečavši tako u novu vrstu: *živjeti*, *živim*, *živio*, *živjela*. U književnom se jeziku starom obliku trag tako zatro da se prilog sadašnji *živući* i ne osjeća kao glagolski oblik, nego kao običan pridjev.

Za njima su pošli i glagoli *dupsti*, *dupbem*, *dubao*, *dubla* i *spasti*, *spasem*, *spasao*, *spasla*. I oni su se modernizirali uzevši

osnovni nastavak *-i-* (imaju ga glagoli koji označuju radnju), pa su postali *dubiti*, *dubim*, *dubio*, *dubila* i *spasiti*, *spasim*, *spasio*, *spasila*. Donedavno su tu njihovu preobuku smatrali za pučku maškaru, koja nije mogla ući u kulturno i školovano društvo. A danas se, osobito nakon izlaska novoga Pravopisa, mogu pojaviti i u najbiranijem društvu, jer je taj Pravopis sasvim izjednačio starije, izvorne oblike s novijim, analoškim.

Glagol *crpsti*, kako smo već rekli, nije postigao toliko uspjeha u svojoj preobuci. Još uvijek se smatra da je njegova starija odjeka *crpsti* bolja od nove *crpiti*, u koju ga neki guraju. A oblik *crpjeti* niti je dobar, niti će to ikada biti, jer takav izgled ne priliči aktivnom glagolu.

Slavko Pavešić

NOVI DVOBROJ »UMJETNOSTI RIJEČI«

Nedavno je izišao iz štampe završni dvo-broj (3—4) četvrtoga godišta »Umjetnosti riječi«, časopisa za nauku o književnosti, što ga izdaje Hrvatsko filološko društvo u Zagrebu, a uređuje sveuč. prof. dr Zdenko Škreb s redakcijskim kolegijem. O odnosu nauke o književnosti i lingvistike piše vrlo razložito dr Radoslav Katičić, a dr Ivo Fran-geš daje interpretaciju Vidrićeve pjesme »Pejzaž II«. Dr Olga Šojat pokazuje u raspravi »O stilu Ignaca Kristijanovića« kako je hrvatski kajkavski književni jezik u prvoj polovici 19. stoljeća postigao vrlo snažnu i bogatu izražajnost. Milivoj Solar piše ocjenu Friedrichove knjige »Struktura moderne lirike«, koja je objavljena u Hamburgu 1956.

Skrećemo pažnju našim čitaocima na ovaj časopis koji raspravlja o problematici jezičnog umjetničkog izraza i preporučujemo ga osobito nastavnicima, jer može, kao i »Jezik«, u znatnoj mjeri poslužiti kao pomoćno nastavno sredstvo i za jezik i za književnost.

Lj. J.